

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΨΧ3407	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	5 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Τεχνικές Συνέντευξης Ανηλίκων Μαρτύρων / Θυμάτων Κακοποίησης από Φορείς του Συστήματος Ποινικής Δικαιοσύνης		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙ ΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚ ΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις της διδάσκουσας / Παρουσιάσεις των φοιτητών/τριών/ Ατομική δραστηριότητα: συγγραφή εργασίας μετά από βιβλιογραφική έρευνα	3	6	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Ανάπτυξης δεξιοτήτων (σεμινάριο)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Μεθοδολογία Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΟΧΙ		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Στόχος του σεμιναρίου είναι η ευαισθητοποίηση των φοιτητών σε θέματα που αφορούν παραβιάσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων των παιδιών και η απόκτηση εξειδικευμένης γνώσης σε περιπτώσεις παραμέλησης ή/και κακοποίησης τους. Έμφαση δίδεται στις οικουμενικές και θεμελιώδεις επιταγές της διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και τις αρχές της Φιλικής προς τα παιδιά Δικαιοσύνης. Το σεμινάριο εστιάζει σε κρίσιμα ζητήματα που ανακύπτουν μετά την αποκάλυψη της παραβίασης ενός ανήλικου θύματος κακοποίησης και την εμπλοκή του στα γρανάζια του ποινικού μηχανισμού για την ανεύρεση της ουσιαστικής

αλήθειας.

Κατά τη διάρκεια των συναντήσεων οι φοιτητές/τριες αναμένεται:

- Να είναι σε θέση να γνωρίζουν τις θεμελιώδεις αρχές και επιταγές της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του παιδιού, να διακρίνουν τα είδη της κακοποίησης και τα κριτήρια αναγνώρισής τους, να κατανοούν τις συνέπειες της παραβίασης στους ανήλικους, να γνωρίζουν τους παράγοντες που επιδρούν στην αποκάλυψη της βίας. Επίσης αναμένεται να ευαισθητοποιηθούν σε ζητήματα δεοντολογίας που αφορούν την προστασία της ανηλικότητας, να αποκτήσουν βασικές γνώσεις για τον τρόπο λήψης μιας δικανικής συνέντευξης με κακοποιημένα παιδιά και να αντιληφθούν την αναγκαιότητα της (δια βίου) εκπαίδευσης που απαιτείται προκειμένου να ασχοληθούν στο μέλλον με το εν λόγω επιστημονικό πεδίο.
- Να είναι σε θέση να προσεγγίσουν με επιστημονικό τρόπο ένα σχετικό θέμα (βιβλιογραφική ή εμπειρική έρευνα, αναζήτηση πηγών, ορθή χρήση παραπομπών και παράθεση βιβλιογραφίας κ.λ.π).
- Να παρουσιάσουν πρωτότυπα ερευνητικά άρθρα και να τα αναλύσουν και να τα σχολιάσουν κριτικά.
- Να προβληματιστούν γύρω από τα ηθικά ζητήματα της προστασίας, προαγωγής και προάσπισης του αγαθού της ανηλικότητας

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Αυτόνομη εργασία.
- Σεβασμός στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου.
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το περιεχόμενο του μαθήματος συνδέεται με τους 5 βασικούς άξονες του προγράμματος σπουδών: *Επιστημονικές βάσεις [1], Επιστημονική έρευνα και Κριτική Σκέψη [2], Ηθική και κοινωνική ευθύνη [3], Ικανότητα Επικοινωνίας [4], Βασική προετοιμασία για αποφάσεις καριέρας και επαγγελματικής αποκατάστασης [5].*

Στις πρώτες εβδομάδες θα γίνουν σχετικές διαλέξεις προκειμένου να εξοικειωθούν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες με το γνωστικό αντικείμενο του σεμιναρίου. Από την 3^η εβδομάδα, οι

φοιτητές/τριες θα παρουσιάζουν εργασίες σε θέματα που θα έχουν επιλέξει από έναν κατάλογο θεμάτων. Θα ακολουθεί συζήτηση και προβολή σχετικού εκπαιδευτικού οπτικοακουστικού υλικού που σχετίζεται άμεσα με το θέμα που παρουσιάστηκε.

Εβδομάδα 1^η: Εισαγωγή: περιγραφή περιεχομένου σεμιναρίου, μαθησιακών στόχων και διαδικασιών [1, 5]

Εβδομάδα 2^η: Το νομικό οπλοστάσιο για την προστασία της ανηλικότητας: Η Διεθνής Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Παιδιού και οι βασικές αρχές της Φιλικής προς τα παιδιά Δικαιοσύνης. Το έργο του πολωνού οραματιστή και ανθρωπιστή Γιάνους Κόρσακ (Janusz Korczak), [2, 3, 5]

Εβδομάδα 3^η: Τα είδη κακοποίησης, αιτιολογικοί παράγοντες, κριτήρια αναγνώρισής τους, η παραμέληση, ειδικότερες μορφές κακοποίησης και παραμέλησης των ανηλίκων, οι επιπτώσεις [1, 2, 3, 4, 5]

Εβδομάδα 4^η: Η διαδικασία της αποπλάνησης (“grooming”) [2, 3, 4]

Εβδομάδα 5^η: Η διαδικασία της αποκάλυψης της σεξουαλικής παραβίασης (“disclosure”), οι επιμέρους φάσεις της, οι παράγοντες που οδηγούν στην απόκρυψη, η ανάκληση της αρχικής κατάθεσης κ.λ.π [2, 3, 4]

Εβδομάδα 6^η: Οι τεχνικές λήψης της δικανικής συνέντευξης (λήψης της κατάθεσης) και ο κίνδυνος δευτερογενούς θυματοποίησης [2, 3, 4]

Εβδομάδα 7^η: Τα σημαντικότερα δομημένα δικανικά πρωτόκολλα, τα στάδιά τους, οι βασικές αρχές και τα ζητήματα δεοντολογίας [2, 3, 4]

Εβδομάδα 8^η: Αντιλήψεις και αλήθειες σχετικά με τη μνημονική ικανότητα των παιδιών (αποθήκευση, κωδικοποίηση, ανάσυρση, παραφθορά και επιμόλυνση της μνήμης, κ.ά) [2, 3, 4]

Εβδομάδα 9^η: Ψευδείς ισχυρισμοί: κριτήρια διάκρισης.

Εβδομάδα 10^η: α) Το σύνδρομο Μινχάουζεν δια αντιπροσώπου, β) το σύνδρομο γονεϊκής αποξένωσης [2, 3, 4]

Εβδομάδα 11^η: Ειδικές κατηγορίες ανήλικων θυμάτων: α) προσχολικής ηλικίας, β) με ειδικές ανάγκες, γ) από διαφορετικό πολιτισμικό πλαίσιο. Μέθοδοι διερεύνησης των ισχυρισμών τους [2, 3, 4]

Εβδομάδα 12^η : Η σημασία του χώρου της λήψης της δικανικής συνέντευξης: Το αμερικανικό μοντέλο “CAC” («Το Σπίτι του Παιδιού») και το σκανδιναβικό μοντέλο (“Burnahus”) [2, 3, 4]

Εβδομάδα 13^η: Ο ιδιαίτερος ρόλος του δικανικού ψυχολόγου: δεξιότητες, ικανότητες, εκπαίδευση, κλπ [2, 3, 4, 5]

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	Πρόσωπο με πρόσωπο		
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Χρήση Τ.Π.Ε στη διδασκαλία. Χρήση βάσεων δεδομένων Τακτική επικοινωνία με τους φοιτητές/τριες Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας elearn</p>		
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση</p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου (ώρες)</p>	<p>ECTS</p>

<p>βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p>	<p>Παραδόσεις Μαθήματος</p>	<p>39 ώρες (13 συναντήσεις x 3 ώρες)</p>	<p>1,56</p>
	<p>Ατομικές Εβδομαδιαίες δραστηριότητες</p>	<p>45 ώρες</p>	<p>1,80</p>
	<p>Συνεργασία με συμφοιτητές/τριες, ατομική παρουσίαση</p>	<p>36 ώρες</p>	<p>1,44</p>
	<p>Αυτοτελής μελέτη και τελική εργασία</p>	<p>25 ώρες</p>	<p>1,00</p>
	<p>Σύνολο Μαθήματος</p>	<p>145 ώρες</p>	<p>6</p>
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>			
<ul style="list-style-type: none"> • Συγγραφή τελικής εργασίας (60%) • Παρουσίαση εργασίας (20%) • Συνέπεια, συμμετοχή, ενδιαφέρον (20%) <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης παρουσιάζονται κατά την πρώτη παράδοση και είναι αναρτημένα στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος.</p>			

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

- Faller, K. C. (2007). *Interviewing Children about Sexual Abuse. Controversies and Best Practice*. Oxford University Press.
- Faller, K. C. (2003). *Understanding and assessing child sexual maltreatment* (2nd ed.). Sage Publications.
- Lamb, M. E., Hershkowitz, I., Orbach, Y., & Esplin, P. W. (2008). *Tell me what happened: Structured investigative interviews of child victims and witnesses*. Wiley.
- Lamb, M. E., Orbach, Y., Hershkowitz, I., Esplin, P. W., & Horowitz, D. (2007). Structured forensic interview protocols improve the quality and informativeness of investigative interviews with children: A review of research using the NICHD Investigative Interview Protocol. *Child Abuse & Neglect*, 31(11-12), 1201–1231.
- Lamb, M. E., Orbach, Y., Sternberg, K. J., Aldridge, J., Pearson, S., Stewart, H. L., Esplin, P.W. & Bowler, L. (2009). Use of a structured investigative protocol enhances the quality of investigative interviews with alleged victims of child sexual abuse in Britain. *Applied Cognitive Psychology*, 23(4), 449-67.
- O'Donohue, W. T., & Fanetti, M. (2016). *Forensic interviews regarding child sexual abuse*. Springer
- Θεμελή, Ό. (2023). «Παιδιά χαμένα στην κατάθεση». Από την αποπλάνηση και τη σεξουαλική κακοποίηση, στη λήψη της δικανικής εξέτασης και την αποφυγή της δευτερογενούς θυματοποίησης. Εκδόσεις Τόπος (ISBN 978-960-499-475-5).

Θεμελή, Ό. (2014). «Τα παιδιά καταθέτει». *Η δικανική εξέταση ανηλίκων μαρτύρων, θυμάτων σεξουαλικής κακοποίησης*. Εκδόσεις Τόπος (ISBN 978-960-499-108-2).

Προτεινόμενα επιστημονικά περιοδικά:

- Aggression And Violent Behavior
- Behavioral Sciences & the Law
- Child Abuse & Neglect
- Child Maltreatment
- Journal of Child Sexual Abuse,
- Journal of Interpersonal Violence
- Journal of Police and Criminal Psychology
- Law and Human Behaviour
- Psychology, Crime & Law
- Psychology of Violence
- Psychology, Public Policy, and Law
- The Journal of Sexual Aggression
- Trauma, Violence, & Abuse